

PÄIHDEOHJE

Hyväksytty piirihallituksessa 1/2018, 9.1.2018

Päihteistä puhutaan julkisuudessa paljon, eivätkä pääkaupunkiseutulaiset lapset ja nuoret voi olla törmäämättä aiheeseen koulussa, kaveripiireissään tai edes kotona tai partiossa. Päihdeongelmaan liittyvä tilanne saattaa tulla vastaan yllättäen ja sen tunnistaminen voi olla vaikeaa. Kieltäminen, paasaaminen tai kauhistelu eivät auta näissä tilanteissa, vaan ongelmiin on tartuttava nopeasti ja tehokkaasti. Tärkeää on luoda ja ylläpitää myös oikeanlaista asennetta kaikkia päihteitä kohtaan niin lippukunnissa kuin piirin toiminnassakin.

Tämä asiakirja on selkeä ja toiminnallinen apuväline lippukunnille niihin tilanteisiin, joissa päihteet ja niiden väärinkäyttö tulevat esille.

YLEISET LINJAUKSET

Tunne vastuusi ja velvollisuutesi

Suomen lain mukaan alle 18-vuotiaalle ei saa myydä eikä hän saa pitää hallussaan edes mietoa alkoholiuomaa. Myös tupakkatuotteiden myynti alle 18-vuotiaalle on kielletty. Huumausaineiden käyttäminen ja hallussapito ovat huumausainerikoksia. On selvää, että se, mikä on kiellettyä laissa, on kiellettyä myös partiossa.

Päihteet eivät kuulu partiotoimintaan. Vaikka laki ei kiellä täysi-ikäistä nauttimasta alkoholia tai tupakoimasta, edellytetään partiossa, että aikuiset eivät käytä päihteitä lasten ja nuorten kanssa toimiessaan. Jotta tästä voitaisiin pitää kiinni, on kaikkien partiotapahtumien johtajien syytä keskustella ja sopia pelisäännöistä kunkin tilaisuuden yhteydessä.

Lippukunnan vastuu

- Kolot ja kämpät

Suurimman osan lippukuntien koloista tarjoaa seurakunta tai kaupunki. Näissä tiloissa alkoholin käyttö ei ole lippukunnan omassa harkinnassa. Lippukuntien kämppien kohdalla tilanne on samankaltainen; kannatusyhdistys, vanhempainyhdistys sekä eri rahoittajat rahoittavat partiotoimintaa ja luottavat siihen, että tiloja käytetään asianmukaisesti.

- Vanhemmat

Lippukunta, ja viime kädessä sen hallitus, on vastuussa siitä, miten sen järjestämissä tapahtumissa toimitaan. Lasten vanhemmat luottavat lippukuntaan ja sen johtajiin. On hyvä keskustella etukäteen siitä, miten toimitaan, jos jotakin sattuu. Pientenkin ongelmien jälkeen voi olla viisasta purkaa tilanne, ja keskustella päihteiden väärinkäytöstä koko johtajaporukalla. Alle 18-vuotiaan lapsen tai nuoren päihteidenkäytöstä on myös velvollisuus ilmoittaa huoltajalle ja käydä tilanne läpi.

TAVOITTEITA PARTIOTOIMINTAAN

Lapsi tai nuori ei aloita tupakointia tai nuuskan käyttöä partiossa

Tupakoinnin aloittaminen tapahtuu usein esimerkiksi oppimisen kautta, siksi esimerkiksi akelat, sammot ja tarpojavartionjohtajat ovat avainasemassa. Tämä ei tarkoita asian peittämistä tai kieltämistä, vaan tilannetajun käyttämistä ja vastuunottamista nuorempien kanssa toimittaessa. Ihaillun partiojohtajan käytös saattaa muokata asenteita ja käyttäytymismalleja enemmän kuin arvaammekaan. Johtaja voi siis tahtomattaan olla esimerkki myös pahassa. Käytännön toiminnassa tämä tarkoittaa muun muassa sitä, että tupakointi esimerkiksi leireillä ja retkillä tapahtuu vain sille osoitetussa paloturvallisessa paikassa, sivummalla keskeisiltä tapahtuma- ja kulkureiteiltä. Muista myös, että alle 18-vuotiaille ei saa myydä eikä luovuttaa tupakointivälineitä.

Alkoholia ei käytetä partiotilaisuuksissa

Alkoholi ei kuulu partioleireille, -retkille, -kisoihin, -kokouksiin, -purjehduksille, -laavuille tai piirin tilaisuuksiin. Tähän liittyy monta tärkeää näkökulmaa ja syytä: kasvatuksellinen vastuu, juridinen vastuu, esimerkkinä oleminen, partioaate ja toimintamme tavoitteet. Lisäksi tulee muistaa, että lapset ja nuoret ovat vastuullamme heidän ollessaan partiossa. Päihteettömyys on hyvä todeta lippukunnan yhteiseksi käytännöksi edellä mainituista syistä. Täysi-ikäisen partiojohtajan tulee olla myös vastuullinen suhtautumisessaan omaan alkoholinkäyttöön. Aikuisen johtajan tulee myös muistaa, niin siviilissä kuin partiossakin, että alkoholin tai tupakan välittäminen alaikäisille on kiellettyä ja että lapsen elimistö ei polta alkoholia.

Huumausaineet eivät kuulu partioon

Tämä on yksiselitteinen linjaus, joka toteutuu kaikkien piirimme lippukuntien partioarjessa. Toivomme, että jokaisessa lippukunnassa tämä saatetaan selkeästi ja ytimekkäästi kaikkien tietoon.

KYSY NEUVOJA, HANKI TIETOA, PYYDÄ APUA!

Jos lippukunnassa kuitenkin ilmenee päihteiden käyttöä, puutu heti asiaan! Jos sinua mietityttää, miten asiaa pitäisi käsitellä, piiritoimisto auttaa sinua.

Ota aina ensimmäiseksi yhteyttä lippukunnanjohtajaan sekä lippukunnan turva-aikuisen.

Kaikki tapaukset, avun, neuvon ja tiedon tarpeet, ovat aina yksilö- ja tapahtumakohtaisia. Tähän on koottu eri tahoja ja puhelinnumeroita, joihin voit epäröimättä ottaa yhteyttä kaikissa päihteisiin ja huumeisiin liittyvissä asioissa tai muuten vaikeissa tilanteissa. Ota rohkeasti yhteyttä – jos joku taho ei voi auttaa juuri sinua, osaavat he varmasti neuvoa eteenpäin oikeaan paikkaan.

Henkeä uhkaavissa tilanteissa oikean avun saa soittamalla hätänumeroon. Muissa, ei niin kiireellisissä, tapauksissa ota ensisijaisesti yhteys nuoren vanhempiin.

PUHELINNUMEROITA JA NETTIOSOITTEITA

Muistahan aina edetä hienotunteisesti ja pitää mielessä, että kyseessä ovat luottamukselliset asiat! Tähän kootut numerot ovat pääkaupunkiseudulta, tahot vaihtelevat kaupungeittain. Tämä lista on hyvä pitää helposti löydettävällä paikalla oman lippukuntasi kololla, niin että se on kaikkien käytettävissä. Voit toki vielä jatkaa ja täydentää listaa!

Klaari Helsinki

Klaari Helsinki on nuorten ehkäisevää päihdetyötä koordinoiva taho Helsingissä.
<http://klaari.munstadi.fi/>

Sosiaalipäivystys / Helsinki

Sosiaalipäivystys ohjaa ja neuvoa kiireelliseen sosiaalihuollon tarpeeseen joutuneita. Työkenttänä ovat äkilliset kriisit, varsinkin lastensuojelun akuutit ongelmatilanteet. puh. 0206 96006, palvelee joka päivä ympäri vuorokauden.

Sosiaalipäivystys / Espoo & Kauniainen

Sosiaali- ja kriisipäivystys 09 8164 2439, numero palvelee espoolaisia joka päivä ympäri vuorokauden. Kauniaisten asukkaita palvellaan numerosta arki-iltaisain ja öisin klo 15–08, viikonloppuisin ja pyhäpäivinä ympäri vuorokauden.

Kriisipuhelimeen voi soittaa nimettömänä kuka tahansa oman elämänsä kriiseihin apua tarvitseva, omainen, naapuri, ystävä tai viranomainen. Apu on maksutonta. Sosiaali- ja kriisipäivystyksen työntekijät keskustelevat asiakkaan kanssa ja antavat neuvoja.

Sosiaali- ja kriisipäivystys / Vantaa

puh. 09 8392 4005, päivystys 24 h

Sosiaali- ja kriisipäivystys antaa akuuttia kriisiapua järkyttävissä elämäntilanteissa ympäri vuorokauden. Apua voi hakea asiakas itse, läheinen, ystävä tai viranomainen. Palvelut ovat maksuttomia.

Helsingin Nuorisoasema

Palvelualue koko Helsinki

Päivystys ma-ke klo 13.30-15.30 ja to-pe klo 8.30-10.30
Neuvonta ma-pe klo 8.30-16 puh. 040 688 3377
Siltasaarencatu 4, 6 krs., 00530 Helsinki

Hoitoon voi hakeutua tulemalla päivystykseen tai lähetteellä. Toisesta hoitopaikasta siirryttäessä hoito aloitetaan yhteisneuvottelulla ja lähete on toivottava. Nuorisoasema tarjoaa matalalla kynnyksellä palveluita 13-23 -vuotiaille päihteillä, pelaamisella tai lievillä mielenterveyden häiriöillä oireileville nuorille ja heidän läheisilleen. Apua voi hakea myös liialliseen ajankäyttöön netissä. Nuorisoaseman palvelut on tarkoitettu myös nuorten vanhemmille ja yhteistyökumppaneille.

Irti Huumeista ry

Irti Huumeista ry on vuonna 1984 perustettu poliittisesti ja uskonnollisesti sitoutumaton valtakunnallinen, ehkäisevää päihdetyötä tekevä kansalais- ja vapaaehtoisjärjestö.

Toiminnan tarkoituksena on huumeiden käytön ennaltaehkäisy, huumeiden käyttäjien tukeminen käytön lopettamiseksi, käyttäjien läheisten tukeminen, vaikuttaminen ehkäisevän ja korjaavan huumetyön kehittämiseksi maassamme ja työskentely rajoittavan huumausainepolitiikan säilyttämiseksi.

www.irtihuumeista.fi

MITÄ TEHDÄ, MITEN TOIMIA?

ALLE 18-vuotias

Ota ensisijaisesti yhteys lapsen kotiin. Vanhemmat ovat ehkä liian "sinisilmäisiä", eivätkä tiedä tai ole huomanneet tilannetta tai kieltävät ongelman. Jos tämä kanava ei toimi, ota yhteyttä suoraan esimerkiksi kouluterveydenhoitajaan.

Neuvoa voi kysyä myös Pääkaupunkiseudun Partiolaisten toimistolta: Mimmu Mannermaa 040 132 7088 tai mimmu.mannermaa@partio.fi. Vakavissa tapauksissa ota suoraan yhteys lastensuojeluviranomaiseen, PöPan toimisto auttaa tämänkin asian kanssa.

YLI 18-vuotias

Ota yhteydessä nuoren kotiin (kotona asuva nuori) tai terveyskeskuslääkäriin tai poliisiin.

Pääasia on, että asia menee eteenpäin. Voit aina myös kysyä neuvoa alan ammattilaisilta ilman asiaa koskevan henkilön nimeä. Muista myös pitää huolta itsestäsi, keskustele ystävän tai ammattilaisen kanssa, sillä usein asiaan havahtuminen on vaikeaa myös ilmoittajalle.

Muista, että aina voit ottaa yhteyden myös PöPan toimistolle, jossa sinua neuvotaan ja tarvittaessa viedään asiaa eteenpäin: Mimmu Mannermaa 040 132 7088 tai mimmu.mannermaa@partio.fi.

Lastensuojelulaki (13.4.2007/417)

Lastensuojelulaki velvoittaa varhaiseen puuttumiseen ja se syrjäyttää muiden lakien määräykset vaitiolovelvollisuudesta. Lastensuojelulain mukaan ilmoitus tehdään aina sosiaalityöntekijälle.

Lakitekstin § 25 (osa pykälästä):

"Sosiaali- ja terveydenhuollon, opetustoimen, nuorisotoimen, poliisitoimen ja seurakunnan tai muun uskonnollisen yhdyskunnan palveluksessa tai luottamustoimessa olevat henkilöt sekä muun sosiaalipalvelujen tai terveydenhuollon palvelujen tuottajan, opetuksen tai koulutuksen järjestäjän tai turvapaikan hakijoiden vastaanotto- ja hätäkeskustoimintaa taikka koululaisten aamu- ja iltapäivätoimintaa harjoittavan yksikön palveluksessa olevat henkilöt ja terveydenhuollon ammattihenkilöt ovat velvollisia viipymättä ilmoittamaan salassapitosäännösten estämättä kunnan sosiaalihuollosta vastaavalle toimielimelle, jos he tehtävässään ovat saaneet tietää lapsesta, jonka hoidon ja huolenpidon tarve, kehitystä vaarantavat olosuhteet tai oma käyttäytyminen edellyttää lastensuojelun tarpeen selvittämistä. Myös muu kuin 1 momentissa tarkoitettu henkilö voi tehdä tällaisen ilmoituksen häntä mahdollisesti koskevien salassapitosäännösten estämättä. Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, on voimassa, mitä rikkiin tai muuhun sielunhoitoon liittyvästä salassapitovelvollisuudesta erikseen säädetään tai määrätään."

Tupakkalaki 53 § (549/2016)

"Tupakkatuotteita ja nikotiininesteitä ei saa myydä tai muutoin luovuttaa eikä välittää alle 18-vuotiaalle."